

Veje til mere cykling på danske feriedestinationer

Metode og resultater

Indhold

Indledning	3
Udvælgelse af feriedestinationer	4
De udvalgte feriedestinationer	8
Undersøgelsens resultater	16
Faktorer, der påvirker aktiv transport	32
Veje til mere cykling på feriedestinationer	36
Konklusion	38

Veje til mere cykling på danske feriedestinationer ***Metoder og Resultater***

Udarbejdet på baggrund af projektet 'Veje til mere cykling på danske feriedestinationer'
Marts 2025

Samarbejdspartnere

Dansk Cykelturisme
VisitFaaborg/Faaborg-Midtfyn Kommune
Fanø Kommune
VisitOdsherred/Odsherred Kommune
COWI

Projektet er støttet af Vejdirektoratet med midler fra Cykelpuljen.

Indledning

Med en ambition om at fremme cyklisme på danske feriedestinationer igangsatte Dansk Cykelturisme i 2022 projektet "Veje til mere cykling på danske feriedestinationer". Projektet er støttet af Vejdirektoratets Cykelpulje og gennemført i samarbejde med Visit Odsherred, Faaborg-Midtfyn Kommune og Fanø Kommune. Dette bilag præsenterer projektets metoder, indledende undersøgelser og resultater.

I projektet ønskede vi dels at blive klogere på turisternes barrierer for at cykle kortere ture, f.eks. til supermarkeder, isbutikker og lokale oplevelser, dels at undersøge, hvordan de danske kommuner kan få flere turister til at cykle med kommunikations- og adfærdstiltag.

På feriedestinationer i hver af de tre kommuner er turisternes transportvaner undersøgt ved hjælp af en spørgeskemaundersøgelse, kvalitative interviews, tællinger af parkerede cykler og biler på udvalgte steder og maskinelle trafikmålinger på udvalgte strækninger.

På baggrund af det første års undersøgelser er der udviklet en række kommunikations- og adfærdstiltag, som er gennemført indenfor en ramme på cirka 50.000 kr. Tiltagene er implementeret forud for andet års undersøgelser, og enkelte er gentaget inden tredje års undersøgelser.

Med afsæt i projektets erfaringer er der udarbejdet et idékatalog med inspiration til, hvordan kommuner, destinationsselskaber og andre aktører kan arbejde med at fremme cykling blandt turister på de danske feriedestinationer. Idékataloget kan findes på cykelturisme.dk

Dette bilag til idékataloget indeholder:

1. En beskrivelse af udvælgelsen af de tre feriedestinationer.
2. En overordnet undersøgelse af cykelforholdene på de tre destinationer.
3. De metoder, der er anvendt til at undersøge turisternes transportvaner.
4. Resultater fra undersøgelserne af turisternes transportvaner.
5. Andre faktorer, der påvirker aktiv transport.

BILLEDE: MICHAEL FIUKOWSKI AND SARAH MORITZ

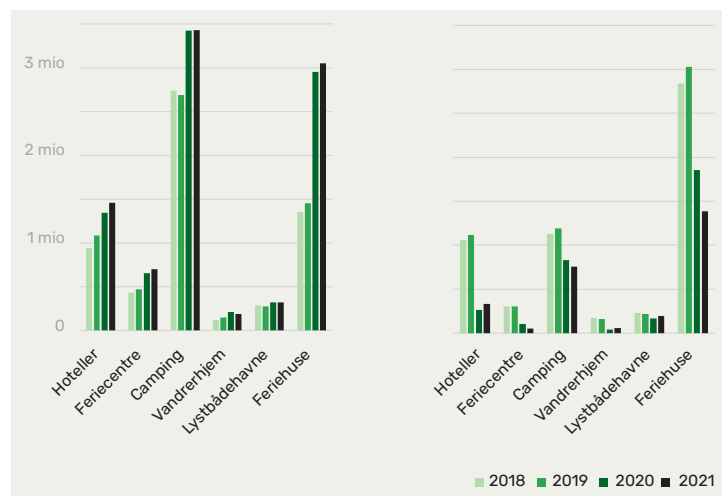
Udvælgelse af feriedestinationer

En præmis for projektet har været at udføre undersøgelserne på destinationer, der er repræsentative for ferieområder i Danmark – med al den variation, der her måtte være. Demed kan resultaterne ikke kun bruges af de udvalgte lokationer, men også af andre.

Derudover har det fra begyndelsen været en ambition at gennemføre projektet i kommuner, som i forvejen arbejder med cykelfremme og gerne med fokus på turister. Vores forventning var, at de ville være engagerede samarbejdspartnere og bakke op om at få gennemført undersøgelserne og udviklet og implementeret kommunikations- og adfærdstiltagene. Desuden var forhåbningen, at de ville få gavn af projektets aktiviteter og resultater.

Indledende undersøgelse

Projektet blev indledt med en undersøgelse af mulige afgrænsede, repræsentative områder. Grundlaget var tal for turisters (både danske og udenlandske) overnatninger i Danmark i juli måned i årene 2018-2021 (Figur 1).

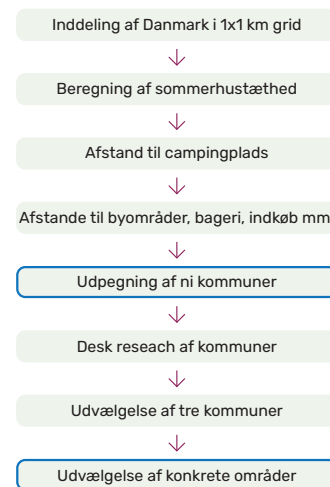
Figur 1: Turistovernatninger (danske og udenlandske) i juli måned 2018-2021. Tv. danske turister. Th. udenlandske turister.

Figuren viser, at overnatninger i feriehusene skiller sig positivt ud på tværs af danske og udenlandske turister. Der var færre udenlandske turister i 2020 og 2021 på grund af covid-19-nedlukningerne, men flere danske overnatninger. Der er generelt også mange danske overnatninger på campingpladser.

Metode

Med udgangspunkt i fordelingen af overnatninger blev sommerhuse og campingpladser grundlaget for at udvælge repræsentative feriedestinationer.

På baggrund af overnatningstallene og en analyse af afstande fra sommerhusområder til vigtige servicepunkter indledte vi projektet med at udarbejde en bruttoliste på ni geografisk fordelte kommuner med oplagte feriedestinationer for danske og internationale turister. Derefter udvalgte vi de tre endelige kommuner og konkrete områder vha. en desk research af deres politikker, initiativer m.m. ift. cykelfremme og en snak med relevante medarbejdere i kommunen eller destinationen. Metoden er skitseret i Figur 2.

Figur 2: Metode for udvælgelsen af de tre endelige lokationer i de tre kommuner Odsherred, Fanø og Faaborg-Midtfyn.

Sommerhustæthed

For at sikre et forholdsvis lille undersøgelsesområde og samtidig have data og respondenter nok kræver det en vis tæthed af mennesker (her vurderet på antal overnatninger). Derfor beregnede vi tætheden af sommerhuse i et grid på 1×1 km.

For at få udpeget det mest "almindelige" sommerhusområde undersøgte vi de kvadrater med en tæthed, der repræsenterer 50% af alle sommerhusområder i Danmark (90-360 sommerhuse/km²). Områder med færre eller flere sommerhuse blev fravalgt.

For at få campingpladserne med ind i billedet fravalgte vi også de kvadrater, hvor afstanden til en campingplads oversteg 1000 m.

Herefter fastsatte vi afstand fra kvadraterne med sommerhuse til campingpladser på maksimalt 1000 m. Herefter blev afstande til indkøb, bageri samt restaurant og café undersøgt.

Afstande

Da udviklingen af projektet bygger på en undersøgelse af andelen af bilture under hhv. 5 og 10 km, var det essentielt at udvælge områder, hvor afstandene til basale servicepunkter ikke er højere. Afstande blev beregnet som fugleflugt, og grænseværdierne blev defineret som den gennemsnitlige afstand fra samtlige kvadrater til de tre typer af services (Tabel 1).

	Indkøb	Bageri	Restaurant og café
Gennemsnitlige afstande (m)	1.250	4.975	3.134

Tabel 1: Gennemsnitlige afstande fra kvadrater med 90-360 sommerhuse til hhv. indkøb, bageri samt restaurant og café.

Ud fra grænseværdierne udpegede vi ni kommuner i tre landsdele og gennemførte en desk research af deres politikker, initiativer mv. vedrørende cykelfremme:

- **Vestjylland:** Ringkøbing-Skjern, Fanø og Tønder Kommune
- **Fyn:** Faaborg-Midtfyn, Svendborg og Ærø Kommune
- **Sjælland:** Odsherred, Gribskov og Halsnæs Kommune

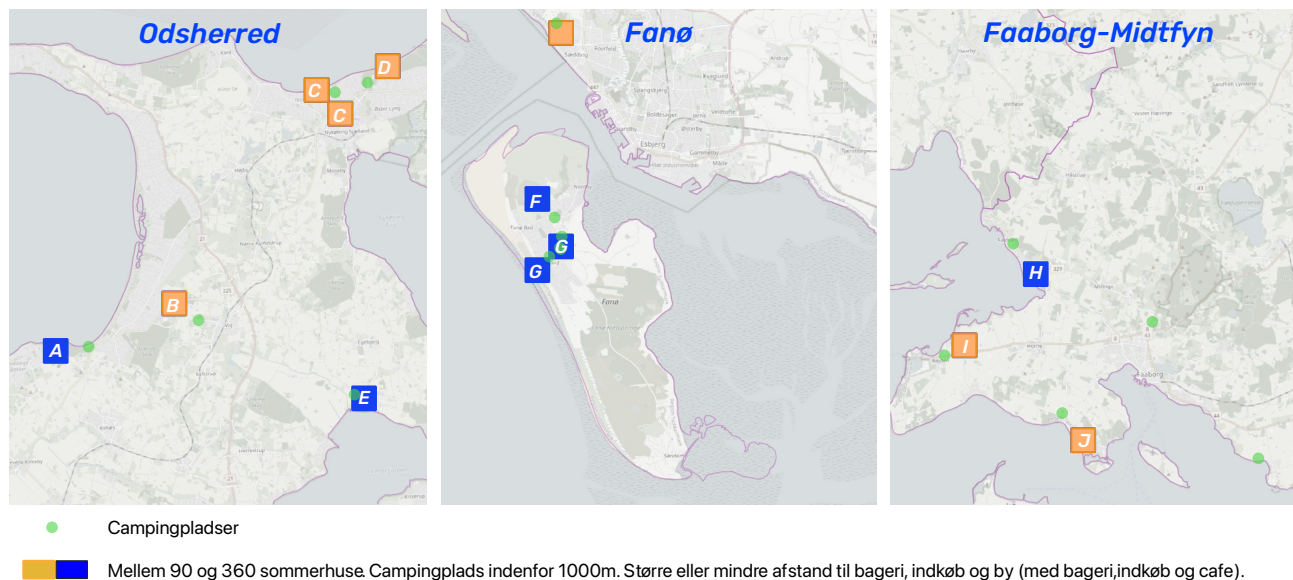
Desk research – kommunernes cykelfremme

Desk researchen omfattede cykelfremme i bred forstand: politikker, initiativer og kampagner. Den viste, at samtlige ni kommuner arbejder med cykelfremme. Flere arbejder også på at fremme vilkår for turister og enkelte kommuner på at fremme cyklisme blandt turister.

Udvælgelse af konkrete områder

På baggrund af desk researchen og dialog med udvalgte kommuner eller destinationer blev følgende feriedestinationer udvalgt til projektet.

- _ Gudmindrup i Odsherred Kommune (område B på Figur 3)
- _ Rindby Strand og Nordby på Fanø (område F og G på Figur 3).
- _ Faldsled i Faaborg-Midtfyn Kommune (område H på Figur 3).

Figur 3: De tre udvalgte kommuner og de konkrete områder fra forundersøgelsen.

De udvalgte feriedestinationer

BILLEDE: NICLAS JESSEN

I dette afsnit følger en kort beskrivelse af de tre udvalgte feriedestinationer. Der er flere fælles karakteristika, men hvert område har også sine særlige kendetegn.

Gudmindrup i Odsherred Kommune

Gudmindrup er overordnet præget af at være et sommerhusområde, og to af campingpladserne i Odsherred ligger i nærheden af Gudmindrup. Odsherred er en familievenlig destination, og særligt Gudmindrup Strand er ifølge destinationen selv en af Danmarks mest børnevenlige med lavt og roligt vand. Der er mange landliggere i området, som også tiltrækker naturelskere, cyklister og vandrere med Geopark Odsherred som et af de helt store trækplastre. Odsherred er nem at komme til både i bil og med kollektiv transport.

Odsherred er den kommune, der både har flest sommerhuse og den tætteste bebyggelse af sommerhuse i Danmark (Danmarks Statistik, 2015).

Rindby Strand og Nordby på Fanø

Rindby Strand og Nordby på Fanø er en klassisk feriedestination med mange feriehuse, campingpladser og hoteller. Det afgrænsede område med korte afstande gør det nemt at komme omkring på øen, både på gåben og cykel. En stor del af turisterne er udenlandske, og særligt tyske turister er stærkt repræsenteret.

Fanø promoverer sig selv som en miljøvenlig destination med fokus på natur og bæredygtighed. Med sin unikke position i Nationalpark Vadehavet tilbyder øen store naturoplevelser.

Fanø tiltrækker naturentusiaster, familier og turister, der er interesserede i udendørs aktiviteter som cykling, strandsport og sælsafari. Samtidig indbyder øens rolige miljø og naturskønne landskaber til afslapning og samvær med familien.

Selvom afstanden fra togstationen i Esbjerg til havnen og Fanø-færgen er kort, og afstandene på øen også er relativt korte, tager de fleste bilen med over på øen.

Faldsled i Faaborg-Midtfyn Kommune

Faldsled er med sin placering ved Det Sydfynske Øhav, som er en del af Global Geopark Det Sydfynske Øhav, en oplagt destination for sejlere og andre, der ønsker naturoplevelser; vandre, cykle, udforske øhavets unikke landskaber. Området tilbyder, med sin rige historie, også kulturelle attraktioner, museer og historiske steder, særligt grundet nærheden til Faaborg by.

I Faldsled findes en populær lystbådehavn, flere Bed & Breakfasts, en campingplads og mindre sommerhusområder i omegnen. For at komme til Faldsled med kollektiv transport må man over Faaborg med toget og derefter med bus. I stedet vælger mange at tage bilen, medmindre de ankommer fra havsiden i sejlbåd.

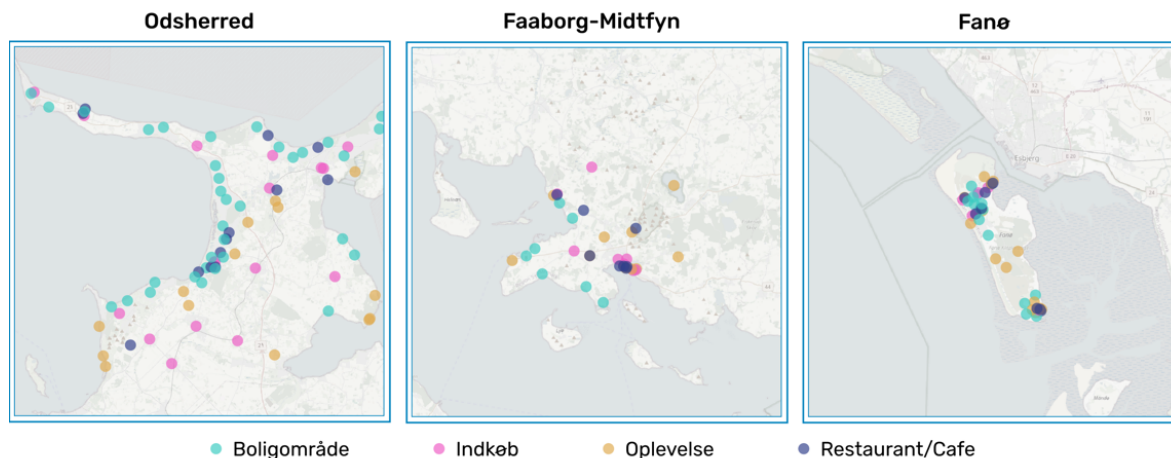
Cykelfremme i de tre områder

Fælles for de tre områder og de kommuner, de ligger i, er, at de alle arbejder med cykelfremme både på et politisk plan og i en turismemæssig sammenhæng. Cyklen prioriteres generelt som befordringsmiddel, og der er ønsker om at forbedre den generelle cykelinfrastruktur og skabe sikre forhold for aktive trafikanter. Cykelturisme er en del af udviklingsplanerne for turismeerhvervet.

Cykelforholdene i de tre områder

For at undersøge de faktiske cykelforhold i de tre kommuner har vi med værktøjet 'Vejtaxonomi'¹ (Dansk Cykelturisme) beregnet cykelvenlige ruter mellem forskellige punkter og sammenlignet med de tilsvarende bilvenlige² ruter. Det giver et indblik i, hvor "cykelvenligt"³ et område helt overordnet er.

Vi markerede 34 boligområder i Odsherred, syv i Faaborg-Midtfyn og 14 på Fanø. Derefter markerede vi oplagte mål (indkøb, bespisning, oplevelser) og forskellige oplevelser (kulturelle og natur) og beregnede ruterne mellem dem og boligområderne. Se Figur 4.

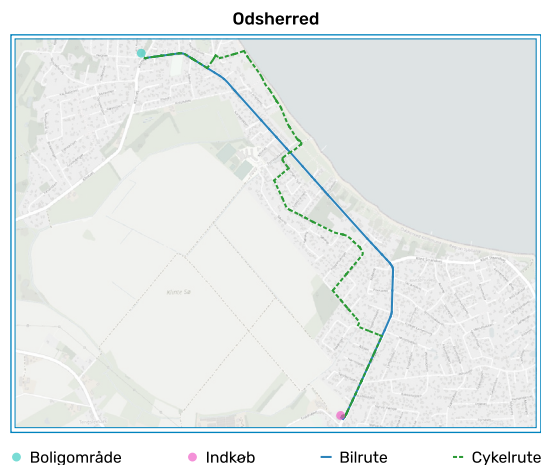
Figur 4: Markeringer af de punkter (boligområde, indkøb, oplevelse, restaurant/café), der udgør start- og slutpunkt for ruteberegninger i områderne.

1. Vejtaxonomi kan betragtes som en udvidet vejklasse-model med cyklisten i fokus. Værktøjet, der benytter sig af data fra OpenStreetMap, GeoDanmark og Mastra, kan via en algoritme værdisætte alle veje og stier i forhold til deres cykelvenlighed. Vejtaxonomi er udviklet i foreningen Dansk Cykelturisme.
2. Termen 'bilvenlige' skal i denne sammenhæng ses som de mest direkte ruter fra A til B. De vil ofte forløbe ad større vejtyper.
3. 'Cykelvenligt' skal i denne sammenhæng forstås sådan, at en rute fra A til B, der forløber ad mindre veje uden for meget trafik (ÅDT > 500), er lige så kort eller kortere end den tilsvarende bilrute.

Selvom trafikken i et område afhænger af infrastrukturen, omhandler projektet som sådan ikke de fysiske forhold. Derfor er denne del blot et supplement, der skal give en bedre forståelse for områderne på et overordnet plan. Vi præsenterer ikke de nøjagtige værdier, kun de samlede beregninger.

Det er kun ruten fra et boligområde til den nærmeste indkøbsmulighed, der er indtegnet. Samtlige ruter mellem boligområder og restaurant/café og oplevelser indgår dog i beregningen.

Et eksempel på forskelle på forskellige rutealternativer mellem cykel og bil ses i nedenstående Figur 5, som er fra Klint i

Figur 5: Ruteeksempel på forskellen mellem en direkte bilrute fra bolig til indkøb og en rute, der er tilpasset cyklister, så man undgår en del af en længere vejstrækning med en ÅDT > 1000 (måling fra 2022).

Odsherred. Cykelruten fra boligområdet til indkøb er 3.871 m lang, mens den tilsvarende bilrute er 3.209 m. Men cykler man denne 'omvej' på 662 m, slipper man for 988 m på en forholdsvis trafikeret vej med årsdøgntrafik (ÅDT) på 1.080 (tal fra Mastra, 2022).

Resultater

De beregnede ruter for cykel og bil er kategoriseret ift. rutens formål; indkøb, oplevelse, restaurant/café. Derudover er forskellene i cykel- og bilrutes længder beregnet. Resultatet ses i Figur 6, hvor punkterne er plottet med cykelrutens længde på x-aksen og forskellen i den tilsvarende bilrutes længde på y-aksen. En positiv værdi på y-aksen betyder en længere cykelrute end den tilsvarende bilrute, mens en negativ værdi på y-aksen betyder en kortere cykelrute end den tilsvarende bilrute.

Den overordnede tendens er, at der ikke er den store forskel på cykel- og bilrutes længder på kortere ruter. Ved ruter på tre km og derover bliver cykelruterne gradvist længere end bilruterne. Undtagelsen er ruterne på Fanø, der i mindre grad end Odsherred og Faldsled er til fordel for bilister. Her ses tendensen kun på ruterne til oplevelser.

Distancerne er grupperet ud fra en gængs opfattelse af korte, mellemlange og længere ture på cykel; 0-3 km, 3-5 km og 5-10 km. I Tabel 2 ses den vægtede procentvise forskel på cykel- og bilruters længder pr. område, kategori og afstande. Der er stor forskel på områderne. På Fanø er der på tværs af kategorier og afstande ikke nogen forskel på cykelruter og bilruters længder (-0,1%). I Odsherred og Faldsled er cykelturene hhv. 6,3% og 10,4% længere.

	Beregnete antal ruter	Vægtet forskel mellem cykel- og bilruters længde (%)
Område		
Fanø	258	- 0,1%
Faldsled	122	+ 10,4%
Odsherred	416	+ 6,3%
Kategori		
Indkøb	55	+ 4,1%
Oplevelser	385	+ 4,2%
Restaurant/cafe	356	+ 5,7%
Afstand (m)		
0-3.000	164	+ 2,9%
3.000-5.000	300	+ 0,7%
5.000-10.000	193	+ 9,8%

Tabel 2: Vægtede gennemsnitlige forskelle mellem cykel- og bilruters længde pr. område, kategori og afstande (m).

Ser man på kategorier på tværs af områder og afstande er forskellene på ruter til indkøb, oplevelser og restaurant og café nogenlunde ens: hhv. 4,1%, 4,2% og 5,7%.

På tværs af områder og kategorier ses en forskel på ruters længder, når man kigger på afstande. Cykelruter med en længde på 0-3 km er gennemsnitligt 2,9% længere end de tilsvarende bilture, mens turene på 3-5 km næsten svarer til bilturene (0,7%). Cykelruter på 5-10 km er gennemsnitligt 9,8% længere end tilsvarende bilruter.

Overvejelser

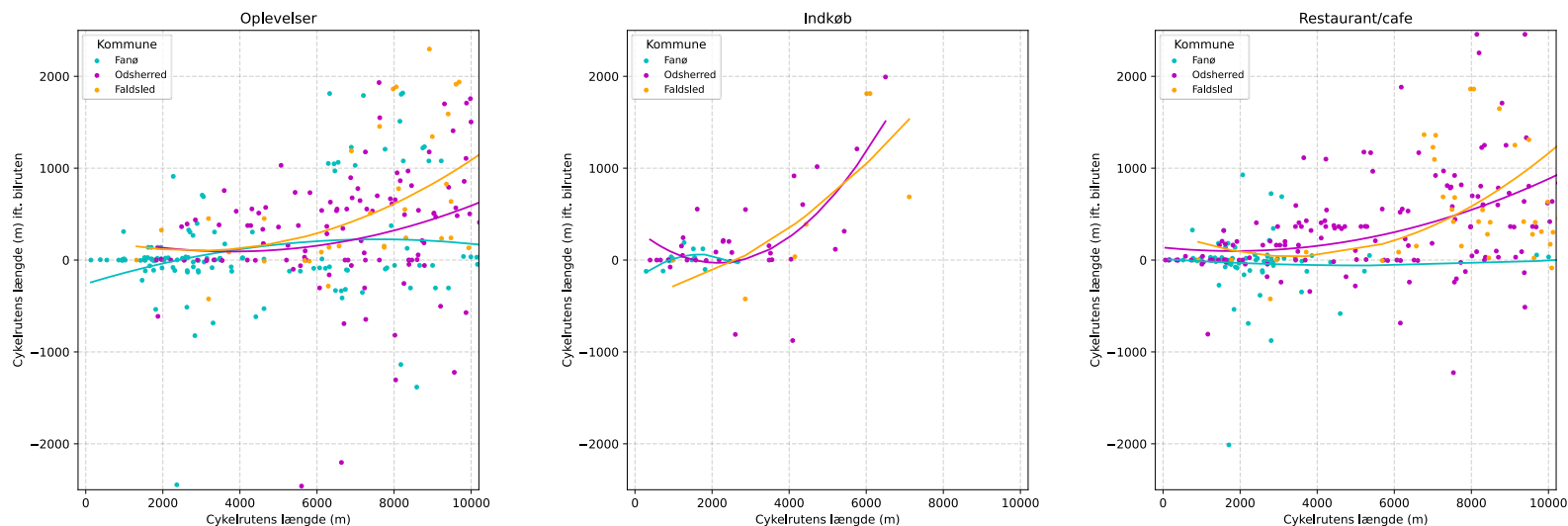
Stranden er for mange turister et vigtigt udflugtsmål, og ovenstående beregning kunne derfor være oplagt at lave ift. adgang hertil. Vi har imidlertid vurderet, at det ikke vil give nogen værdi i dette tilfælde, da samtlige af de markerede boligområder ligger tæt på strand og bademuligheder.

Cykelforholdene - delkonklusion

Ud fra ovenstående tal og figurer vurderer vi, at forskelle på cykel- og bilruters længder i højere grad ses på tværs af destinationer end på tværs af kategorier. Det stemmer godt overens med den tendens, der også ses i Figur 6.

I alle områderne er der kun fundet mindre forskelle på cykel- og bilruters længder, når de både er grupperet i kategorier og afstande.

En forsigtig konklusion på baggrund af ovenstående tal er, at det fra en stor del af boligområderne i de tre områder vil være oplagt at tage cyklen både til indkøb, oplevelser og på restaurant/café, særligt når afstandene hertil er under 3 km. Men oftest vil cyklister og bilister anvende den samme infrastruktur, og det kan få mange til at foretrække bilen.

Figur 6: Forskellen i distancen (m) på de cykelvenlige ruter set ift. distancen på de tilsvarende bilruter. Samtlige ruter har samme start- og slutpunkt, men følger ikke samme infrastruktur. En positiv værdi på y-aksen betyder en længere cykelroute end den tilsvarende bilroute, mens en negativ værdi på y-aksen betyder en kortere cykelroute end den tilsvarende bilroute.

BILLEDE: ROBIN SKJOLDBORG

Undersøgelsens resultater

I de følgende afsnit præsenteres resultaterne fra fire metoder, der er anvendt til at undersøge turisternes transportvaner på de tre feriedestinationer.

De fire metoder er spørgeskemaundersøgelse, kvalitative interviews interviews, maskinelle trafiktællinger (slangetællinger) af bil- og cykeltrafikken og manuelle tællinger af parkerede biler og cykler.

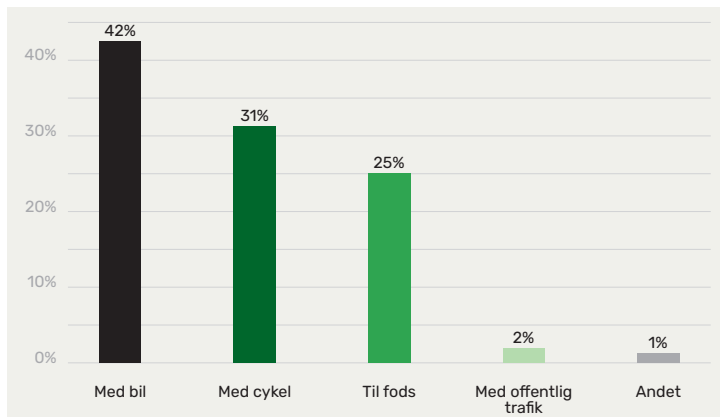
Transportbilledet er undersøgt hvert år i juli og august måned for lokationerne:

- Gudmindrup Strandvej og Lyngvejen i Odsherred, d. 13/7-19/7 2022 og 11/7-17/7 2023.
- I og ved Faldsled Havn udenfor Faaborg, d. 15/7-21/7 2022 og 8/7-24/7 2023.
- Strandvejen, Postvejen og Rindby Strand på Fanø, d. 25/7-31/7 2022 og 24/7-31/7 2023.

I juli og august i 2022 og 2023 er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt knap 700 turister, fordelt på de tre feriedestinationer. Både danske og udenlandske turister har beskrevet deres ferie- og transportvaner. Der var ca. 25 spørgsmål, og her er de mest centrale resultater:

Hvordan regner du med at komme rundt på din ferie?

Samlet set regner 56% af turisterne med at komme rundt på cykel og til fods. Mange turister er altså motiverede for at bevæge sig rundt uden brug af bil – samtidig med, at hovedparten regner med at køre i bil.

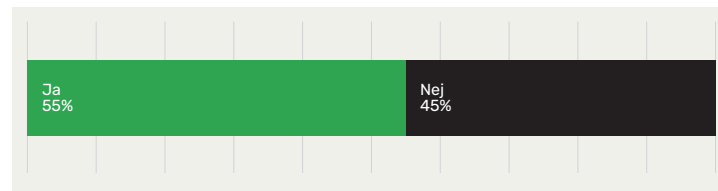

Figur 7: Svarfordelingen på spørgsmålet 'Hvordan regner du med at komme rundt på din ferie?' Svarene dækker både 2022 og 2023 (n=631)

Har du din egen cykel med på ferie?

Lidt over halvdelen af turisterne har deres egen cykel med på ferie. For de danske turister gælder det knap halvdelen, for de tyske noget over halvdelen.

- Flertallet af turister på Fanø har deres egen cykel med på ferie.
- Flertallet af turister i Odsherred har ikke deres egen cykel med på ferie, formentlig fordi de har en cykel stående ved sommerhuset.
- Turister i Faaborg-Midtfyn placerer sig imellem de to andre destinationer.

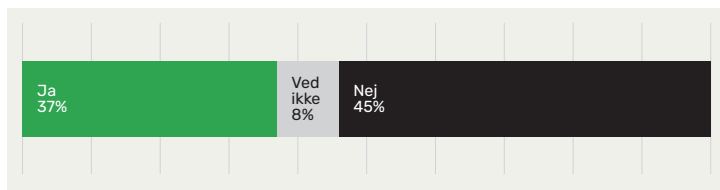

Figur 8: Svarfordelingen på spørgsmålet 'Har du din egen cykel med på ferie?'. Svarene dækker både 2022 og 2023 (n=629)

Forventer du at låne/leje en cykel, imens du er på ferie?

Hvis turisterne ikke har egen cykel med, bliver de spurgt, om de forventer at låne eller leje en cykel på ferien. Størstedelen svarer nej. Hvis turisterne ikke har taget deres egen cykel med på ferien, er det altså ikke særlig sandsynligt, at de låner/lejer en cykel.

Der er flere turister på Fanø end i Odsherred og i Faaborg-Midtfyn, der forventer at låne/leje en cykel, imens de er på ferie.

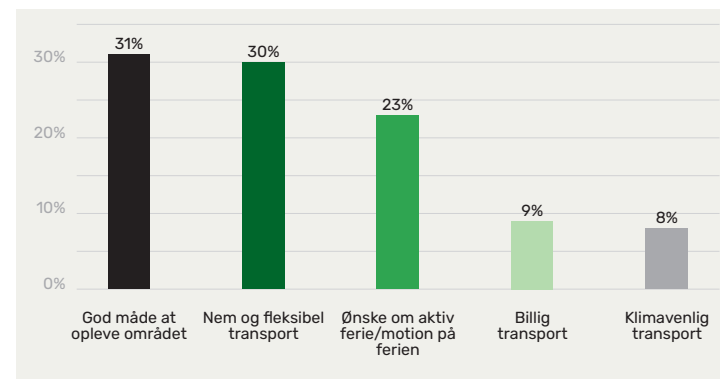

Figur 9: Svarfordelingen på spørgsmålet 'Forventer du at låne/leje en cykel, imens du er på ferie?' Svarene dækker både 2022 og 2023 (n=283)

Hvorfor har du taget din cykel med på ferie, eller hvorfor forventer du at låne/leje en cykel på din ferie? ⁴

Turister, der har taget deres egen cykel med eller forventer at leje/låne en cykel på ferien, er blevet spurgt om deres motivation for det. Turisterne svarer, at cykling er en god måde at opleve området på, og at en cykel sikrer en nem og fleksibel transport. Flere fremhæver også et ønske om en aktiv ferie/motion på ferien.

Færre er motiveret af, at cyklen er en billig og klimavenlig transportform.

Figur 10: Svarfordelingen på spørgsmålet 'Hvorfor har du taget din cykel med på ferie, eller hvorfor forventer du at låne/leje en cykel på din ferie?' Svarene dækker både 2022 og 2023 (n=566)

4 I denne tabel er turisternes besvarelser på to spørgsmål lagt sammen, fordi svarkategorierne er ens. Spørgsmålene er: Hvorfor har du taget din cykel med på ferie? og Hvorfor forventer du at leje/låne en cykel på din ferie?

- _ Turister på Fanø tager i særlig grad deres cykel med på ferie eller forventer at leje, fordi cykling er en god måde at opleve området på.
- _ Turister i Odsherred tager i særlig grad deres cykel med på ferie eller forventer at leje, fordi cykling er nem og fleksibel transport.
- _ Turister i Faaborg-Midtfyn er en kombination af de to andre destinationer med en større andel, der vægter billig transport. Besvarelserne peger på, at turister på Fanø har en mere oplevelsesorienteret brug af cyklen på ferien, mens turister i Odsherred i højere grad bruger cyklen som et hverdagstransportmiddel.

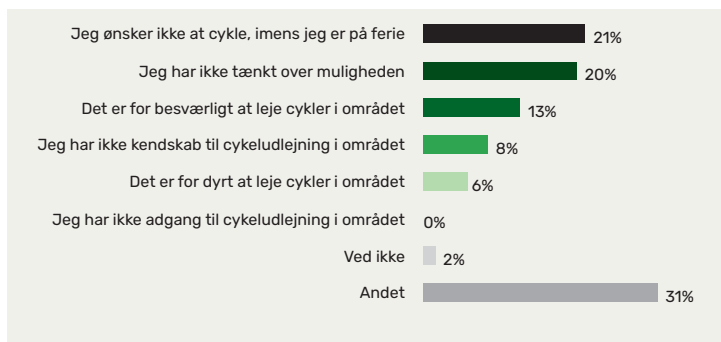
Hvorfor forventer du ikke at låne/leje en cykel, imens du er på ferie?

De turister, der ikke forventer at låne/leje en cykel, imens de er på ferie, er blevet spurgt hvorfor. Et flertal svarer, at de ikke har tænkt over muligheden eller ikke har kendskab til cykeludlejning i området.

I besvarelserne under kategorien 'Andet' fremhæver turisterne bl.a., at de ikke tør at cykle, at deres fysiske helbred ikke tillader det, eller at cyklen ikke passer til deres ferieplaner.

- _ Turister, der rejser som familie, og ikke forventer at låne/leje en cykel, svarer især, at de ikke ønsker at cykle på ferien. Familier svarer i høj grad også 'Andet', og fritekstbesvarelserne viser bl.a., at det opleves som besværligt eller utrygt at cykle med børn.
- _ Turister, der rejser med venner, og ikke forventer at låne/leje en cykel, svarer især, at de ikke har tænkt over muligheden.
- _ Turister, der rejser alene og ikke forventer at låne/leje en cykel, angiver overvejende andre grunde.

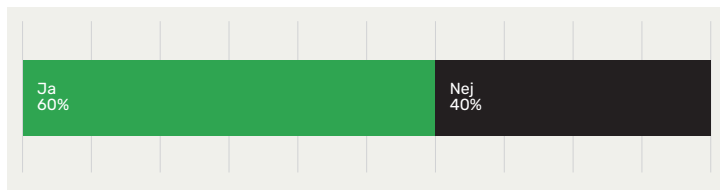
Der er altså et potentiale for at få venner, der tager på ferie sammen, til i højere grad at låne/leje cykler, hvis de bliver opmærksomme på muligheden, når de planlægger ferien.

Figur 11: Svarfordelingen på spørgsmålet 'Hvorfor forventer du ikke at låne/leje en cykel, imens du er på ferie?' Svarene dækker både 2022 og 2023 (n=190)

Har du på denne ferie cyklet kortere ture, f.eks. til indkøbsmuligheder, isbutik, strand, lokale destinationer m.v.?

Et flertal af turisterne har cyklet kortere ture på deres ferie, og de fleste af dem svarer, at de har taget cyklen pga. kort afstand, og fordi cyklen giver mulighed for at tage en anden rute end bilen. Det peger på et spændende potentiale: Muligheden for at opdage 'skjulte perler' og få en ekstraordinær transportoplevelse på cyklen, som bilen ikke giver adgang til.

Figur 12: Svarfordelingen på spørgsmålet 'Har du på denne ferie cyklet kortere ture, fx til indkøbsmuligheder, isbutik, strand, lokale destinationer m.v.?' Svarene dækker både 2022 og 2023 (n=623)

Turister, der har egen cykel med på ferien, har oftere cyklet kortere ture end turister, der ikke har egen cykel med (som lejer/låner cykel). Der er altså et potentiale i at formidle cykelmulighederne på feriedestinationen til turisterne inden afrejse, så de medbringer cyklen.

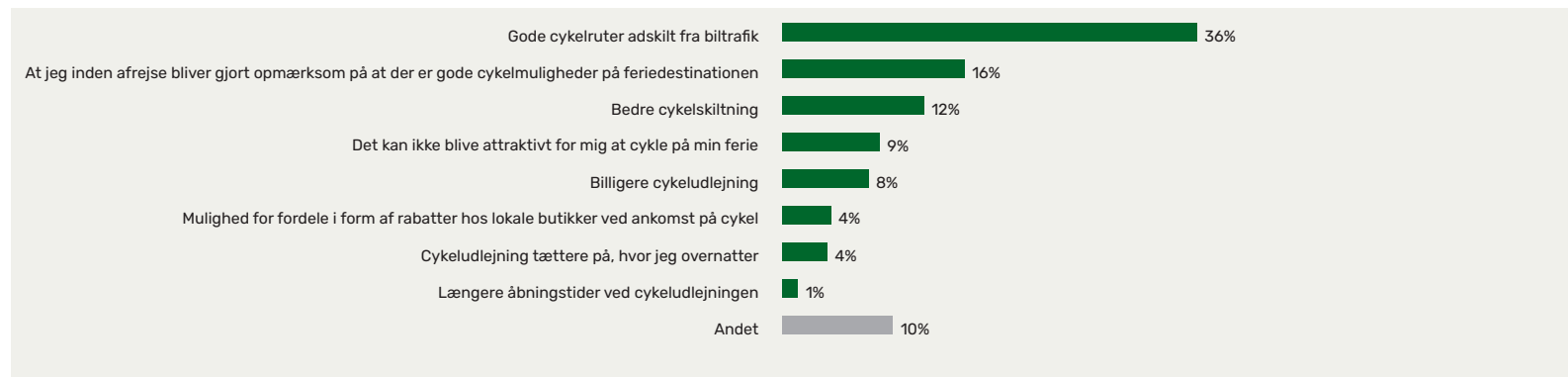
- _ Flertallet af turister på Fanø har cyklet kortere ture.
- _ Lidt over halvdelen af turisterne i Odsherred har cyklet kortere ture.
- _ Andelen af turister i Faaborg-Midtfyn, der har cyklet kortere ture, placerer sig imellem de to andre destinationer.

Hvad kan gøre det mere attraktivt for dig at cykle på din ferie?

Turisterne er blevet spurgt om, hvad der kan gøre det mere attraktivt for dem at cykle, når de er på ferie. Flertallet af turisterne svarer, at det kan de fysiske forhold på feriedestinationen, fx gode cykelruter adskilt fra biltrafik.

Mange turister svarer også, at det vil være mere attraktivt at cykle, hvis de inden afrejse bliver opmærksomme på gode cykelmuligheder på feriedestinationen. Det tyder på, at valg af transportmiddel på feriedestinationen sker hjemmefra, når ferien planlægges.

Endelig er der en lille gruppe, der svarer, at bedre cykeludlejning på feriedestinationen kan gøre det mere attraktivt at cykle – lavere priser, udlejning tættere på overnatningsstedet og længere åbningstider.

Figur 13: Svarfordelingen på spørgsmålet 'Hvad kan gøre det mere attraktivt for dig at cykle på din ferie?' Svarene dækker både 2022 og 2023 (n=608)

Resultater fra kvalitative interviews

I 2022 og 2023 er der gennemført kvalitative interviews med hhv. 27 og 45 turister fordelt på de tre feriedestinationer om baggrunden for deres ferie- og transportvaner. I 2024 er der gennemført kvalitative interviews med knap 55 turister i Odsherred og på Fanø.

Interviewene er gennemført på baggrund af semi-strukturerede interviewguides. I de følgende afsnit præsenteres de mest centrale indsigter fra interviewene.

Cyklens kvaliteter for turister

Når man taler med turister på de tre feriedestinationer, står det klart, at nogle af dem kan se store kvaliteter i cykling som transportform på en ferie.

De pågældende turister har typisk taget stilling til deres transport og prioriterer at bevæge sig omkring på en cykel frem for at bruge andre transportformer. Transporten er en mulighed for at "tage det roligt" og "komme ned i gear". En 46-årig kvindelig turist i Odsherred udtrykker det på følgende måde:

"Når vi cykler ned til stranden i stedet for at tage bilen, bliver turen i sig selv jo en del af ferien. Så hygger vi os med at komme derned i stedet for at det bare handler om at komme på stranden hurtigst muligt".

Turisterne udtrykker på forskellige måder, at transport på en cykel kan skabe en sanseoplevelse, fordi de skal bruge deres krop til at komme frem, samtidig med at de er udenfor. En

"Det fede ved at cykle på en ferie er jo, at man er meget mere i nuet, fordi man bruger sin krop i stedet for bare at hænge i et bilsæde. Og så er det meget lettere lige at tage en anden rute eller lave en afstikker, som man ikke havde planlagt".

33-årig mandlig turist på Fanø siger:

Transport på en cykel giver mulighed for at mærke vinden i ansigtet, høre fuglene, dufte vandet og mærke cyklens dæk bevæge sig igennem græsset. Turisterne oplever, at når de cykler, sænker de helt naturligt tempoet, og det er netop dét, de nyder. Deres transport bliver næsten et symbol på feriens kvalitet: Det hele foregår i et langsommere tempo end hverdagens hastighed.

Barrierer for cykling på en ferie

Selvom der for mange turister er kvaliteter ved at cykle på en ferie, er der fortsat mange, der ikke vælger cyklen som transportform. For der er en række barrierer for at cykle på en ferie.

Turister planlægger ikke deres transport

Langt de fleste turister planlægger ikke, hvordan de skal bevæge sig omkring, når de er på ferie. En 59-årig mandlig turist i Faldsled udtrykker det på følgende måde:

"Jeg tror slet ikke, vi har tænkt på, hvordan vi skulle transportere os rundt inden vi tog af sted. Vi har selvfølgelig planlagt transporten hertil, men inden vi tog afsted, har vi ikke tænkt videre over, hvordan vi skal komme omkring her i området. Vi har nok bare taget for givet, at vi bruger vores bil".

En 38-årig kvindelig turist på Fanø fortæller:

"Det er nok ikke rigtig på vores radar, når vi planlægger en ferie. Der er så mange andre ting, man skal tage stilling til, og så står det at cykle ikke så højt oppe på listen. Men vi kan godt se, nu hvor vi er her, at det ville have været skønt at cykle her".

Med andre ord er transport på en ferie typisk ikke en del af turisternes planlægning. Og for mange turister har det den konsekvens, at de heller ikke tager stilling til deres transport, når de så

er kommet af sted. Hvis de har kørt i bil til destinationen, vil de typisk også bruge bilen til at komme omkring på ferien.

Flere turister vil formentlig cykle på ferien, hvis de forinden bliver gjort opmærksom på cykelmulighederne på den pågældende feriedestination. Det kan f.eks. ske i forbindelse med reservation af et overnatningssted, i beskrivelsen af attraktionerne eller ved booking af øvrig transport til destinationen.

Praktiske årsager hindrer brugen af en cykel

For de turister, der egentlig gerne vil cykle på deres ferie, er der ofte en banal, men meget reel barriere, der afholder dem fra at følge deres intention: Det er for besværligt.

Der er mange forskellige årsager til, at turisterne synes, at det er for besværligt at cykle, når de er på ferie. Nogle vil have for mange ting med, når de f.eks. skal på stranden. Nogle synes, at der er for langt mellem de steder, de gerne vil besøge i området. Langt de fleste har ikke cykler til hele familien med på ferien. Og de fleste vil ikke bruge penge på at leje cykler til hele familien. Andre turister synes, at det er for besværligt at komme hen til en butik, der lejer cykler ud. Og andre igen er slet ikke vant til at cykle sammen som familie.

Når man taler med turisterne om disse praktiske forhold, siger mange ofte: "Det kan jo lyde som en dårlig undskyldning" eller

”Jeg ved godt, at det nok godt kan lade sig gøre, men vi vil bare heller ikke bruge for meget tid på sådan noget, når vi så er på ferie”.

Turisterne er altså klar over, at det er praktiske, tenderende det banale, forhold, der hindrer dem i at cykle. Ikke desto mindre er det centralt at tage forholdene alvorligt, hvis flere turister skal cykle på deres ferie. Man kan f.eks. sørge for tilgængelige cykler på turisternes overnatningssted, stille forskellige typer af cykler til rådighed og sørge for, at det er nemt at cykle til og fra de forskellige steder i området.

Turisternes holdninger til kommunikations- og adfærdstiltag

Generelt bakker turisterne på de tre feriedestinationer op om, at flere skal bevæge sig omkring på en cykel, når de er på ferie. Derfor er mange også glade for at høre, at der er gennemført kommunikations- og adfærdstiltag for at få flere turister til at cykle.

Flertallet af de interviewede turister har dog ikke selv set eller gjort brug af tiltagene. Den generelle holdning er, at det er vigtigt, at tiltagene er lokale, og at de gør det lettere for turister at vælge cyklen. Flere bemærker dog også, at kommunikations- og adfærdstiltag alene ikke kan få flere til at cykle: Det skal også være trafiksikkert.

BILLEDE: THOMAS HØYRUP CHRISTENSEN

Resultater fra tællinger

I 2022 og 2023 er der gennemført maskinelle trafikktællinger (slangetællinger) af bil- og cykeltrafikken på udvalgte strækninger på de tre feriedestinationer. I samme år er der gennemført manuelle tællinger af parkerede cykler og biler på udvalgte befærdede lokationer på hver af de tre feriedestinationer. Tælling af parkerede cykler er i 2024 gentaget for Odsherred og Fanø. Tællingerne er lavet på bestemte tidspunkter, og alle parkerede biler og cykler i området er talt med – uanset om de er lovligt eller ulovligt parkerede.

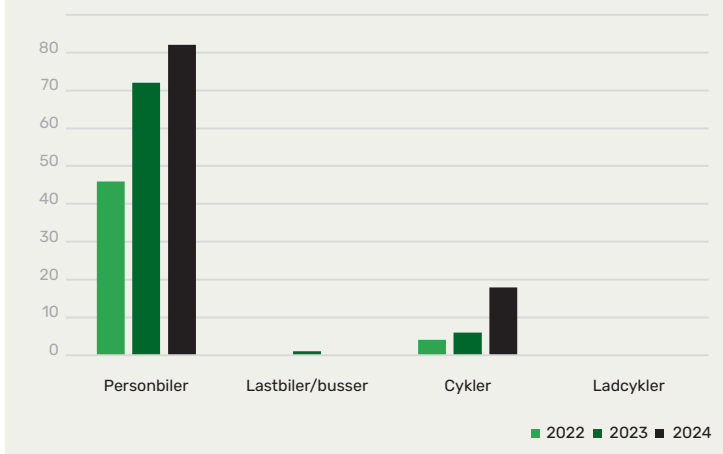
Foruden maskinelle og parkeringstællinger er Connected Cars⁵ blevet brugt til at få et estimat på udviklingen af biltrafikken i hvert område, særligt med fokus på kortere ture på 0-5 km.

I de følgende afsnit præsenteres resultaterne fra de maskinelle trafikktællinger, tællinger af parkerede cykler og biler og resultaterne fra Connected Cars.

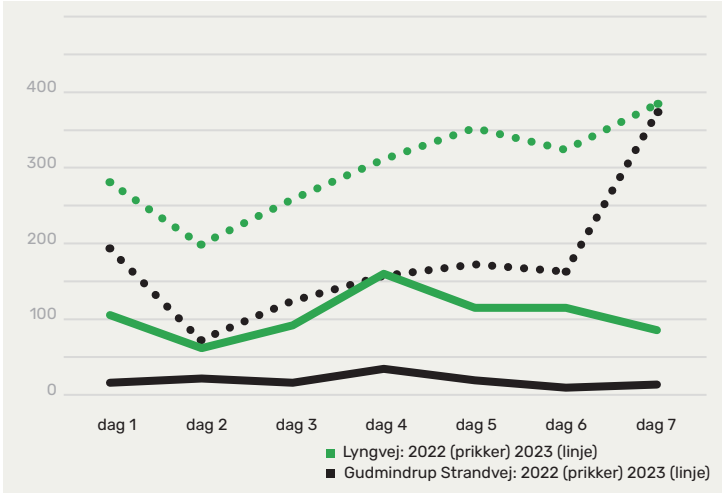
⁵ COWI har trukket tal fra Connected Cars, et omfattende system af internetforbundne biler, der registrerer data fra ca. 145.000 danske biler om deres ture, start- og slutpunkt, hastighed mv.

Odsherred	2022	2023	2024
Ture under 0,5 km	6.087	6.816	8.390
Ture 0,5-5 km	31.987	35.685	41.766
Ture 5-15 km	38.555	46.507	55.669
Ture over 15 km	35.793	40.096	48.717
Samlet	112.422	129.104	154.542

Tabel 3: Tv.: Kategorisering af samtlige bilture, der enten starter eller slutter indenfor et afgrænset område omkring Gudmindrup, jf. figur 7 (kilde: Connected Cars)

Figur 8: Parkeringstællinger fra parkeringspladsen ved Burgerhjørnet på Lyngvejen for årene 2022, 2023 og 2024.

Figur 9: Cykeltællinger for lokationer Lyngvej og Gudmindrup Strandvej i Odsherred for årene 2022 og 2023

Faaborg-Midtfyn

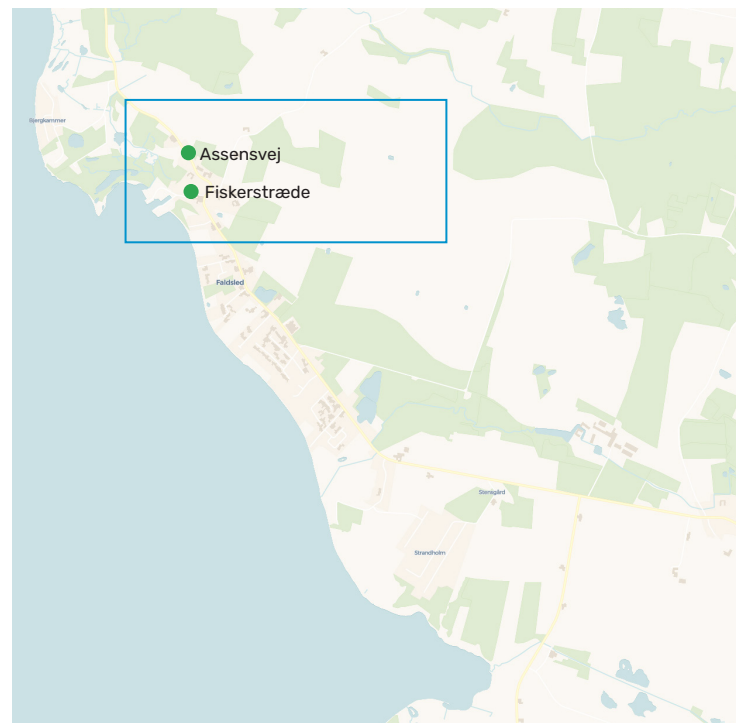
Maskinelle trafiktællinger og parkeringstællinger

Trafiktællingerne er gennemført på Assensvej og Fiskerstræde (figur 10).

Antallet af parkerede biler og cykler på parkeringspladsen i Faldsled Havn i Faaborg-Midtfyn faldt også i fra 2022 til 2023 (figur 11). Som det fremgår af Figur 12, var der flere cyklister på Assensvej og Fiskerstræde i 2022 end i 2023.

Biltrafikken i området

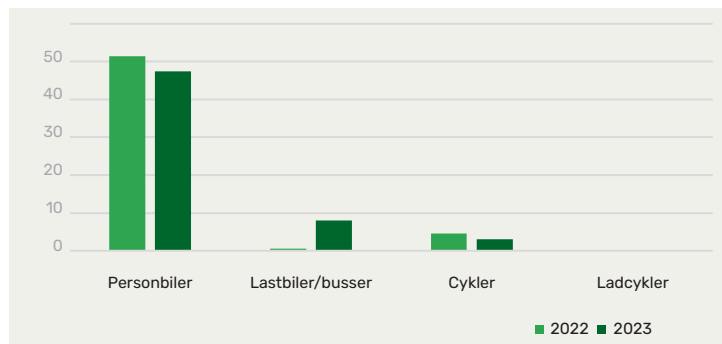
Vha. Connected Cars er der lavet et udtræk af bilturene i området omkring Faldsled (tabel 4). Over årene er der en betydelig stigning på 29% i det samlede antal af ture, fra 1849 i 2022 til 2393 i 2024. Antallet af korte ture på under 5 km er højt og stigende: fra 28% i 2022 til 30% i 2023 og 32% i 2024.

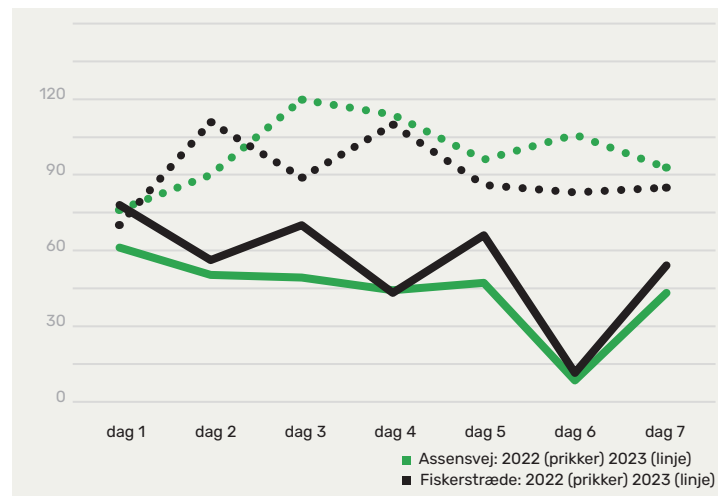
Figur 10: Oversigt over området omkring Faldsled. Lokationerne for maskinelle trafiktællinger er markeret med grøn prik. Den blå firkant markerer udsnittet for udtrækket fra Connected Cars i området.

Faaborg-Midtfyn	2022	2023	2024
Ture under 0,5 km	97	189	232
Ture 0,5-5 km	424	460	538
Ture 5-15 km	748	789	800
Ture over 15 km	580	768	823
Samlet	1.849	2.206	2.393

Tabel 4: Tv.: Kategorisering af samtlige bilture, der enten starter eller slutter indenfor et afgrænset område omkring Faldsled, jf. figur 10 (kilde: Connected Cars)

Figur 11: Parkeringstællinger fra parkeringspladsen i Faldsled Havn for årene 2022 og 2023.

Figur 12: Cykeltællinger for lokationerne Assensvej og Fiskerstræde i Faldsled for årene 2022 og 2023

Fanø

Maskinelle trafiktællinger og parkeringstællinger

Trafiktællingerne er gennemført på Strandvejen og Postvejen (figur 13).

På figur 14 ses en lille stigning i antallet af parkerede cykler fra 2022 frem til 2023 og igen til 2024. For personbiler steg tallet fra 2022 til 2023, hvorefter det faldt til 136 i 2024. Som det fremgår af figur 15, var der markant flere cyklister på både Strandvejen og Postvejen i 2022 end i 2023.

Biltrafikken i området

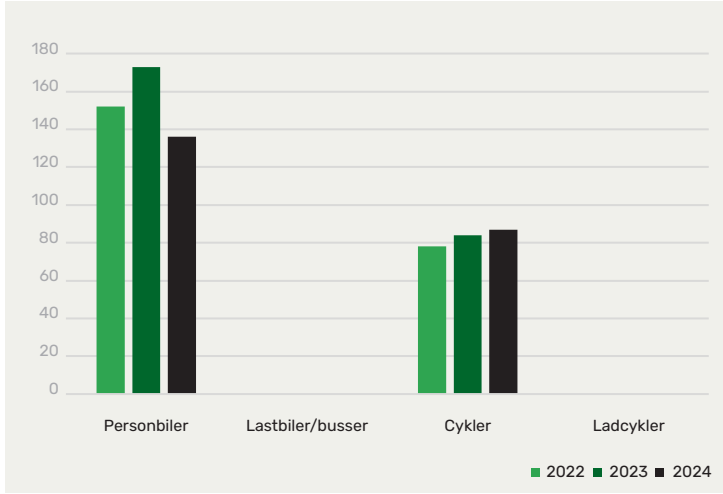
Vha. Connected Cars er der lavet et udtræk af bilturene i området omkring Rindby Strand (tabel 5). Over årene 2022-2024 er der et lille samlet fald på omkring 6,5%. Andelen af kortere ture på 0-5 km er forholdsvis konstant i perioden, omkring 85%. Den høje andel skyldes den geografiske afgrænsning på øen: De fleste besøgsmaal ligger indenfor en ret lille afstand.

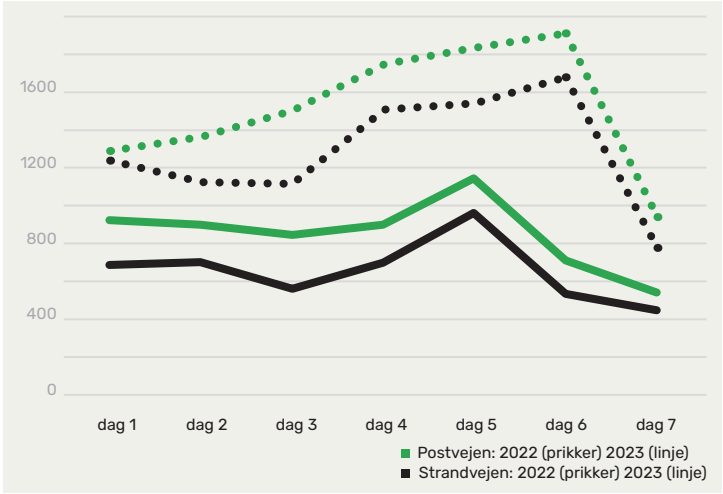
Figur 13: Oversigt over området omkring Rindby Strand. Lokationerne for maskinelle trafiktællinger er markeret med grøn prik. Den blå firkant markerer udsnittet for udtrækket fra Connected Cars i området.

Fanø	2022	2023	2024
Ture under 0,5 km	918	746	859
Ture 0,5-5 km	13.015	11.494	12.265
Ture 5-15 km	2.276	2075	2195
Ture over 15 km	325	241	293
Samlet	16.534	14.556	15.612

Tabel 5: Kategorisering af samtlige bilture, der enten starter eller slutter indenfor et afgrænset område omkring Rindby Strand, jf. figur 13 (kilde: Connected Cars)

Figur 14: Parkeringstællinger fra parkeringspladsen ved Brugsen på Fanø for årene 2022, 2023 og 2024.

Figur 15: Cykeltællinger for lokationerne Postvejen og Strandvejen på Fanø for årene 2022 og 2023

Faktorer, der påvirker aktiv transport

BILLEDE: NICLAS JESSEN

I dette afsnit følger en kort beskrivelse af de faktorer, som kan have indflydelse på, hvordan turister og lokale bevæger sig rundt på feriedestinationer. Disse faktorer bør hver især undersøges nærmere, hvis man skal kunne sige noget sikkert om den konkrete effekt.

Vejret påvirker lysten til at cykle

Overordnet set påvirkes resultaterne af et banalt faktum vedrørende cykling: Vejret spiller en rolle for, hvor mange der cykler – også på ferier. Blæst, regn og kulde dæmper med god grund manges lyst til at cykle. For bilister spiller vejret en markant

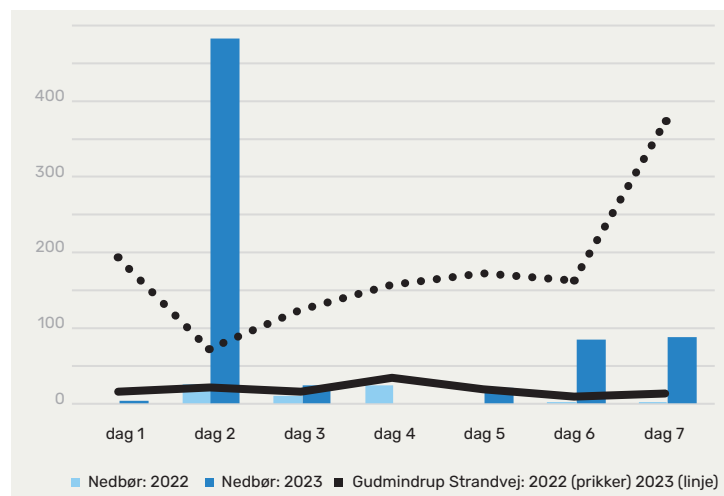
mindre rolle, fordi de sidder indenfor.

Undersøgelserne er gennemført i månederne juli og august i alle tre år. Ifølge Danmarks Meteorologiske Institut kan vejret på landsplan beskrives som følge:

- Vejret i 2022: Juli og august var meget tørre i forhold til klimanormalerne.
- Vejret i 2023: Juli var den vådeste juli siden 1874, og august var generelt også våd.
- Vejret i 2024: Juli var halvkølig med mange nedbørsdøgn, og august var gennemsnitlig.

Sammenhæng mellem cykeltællinger og vejret

Kigger vi lidt dybere ned i sammenhængen mellem vejret og de faktiske cykeltællinger for de tre områder, finder vi nogen sammenhæng i variablene cyklister og temperatur, cyklister og solskin samt cyklister og nedbør. Dog er undersøgelsesperioderne for korte til at kunne konkludere en klar sammenhæng, ligesom der ikke statistisk kan påvises nogen direkte årsags-sammenhænge mellem variablene. Med årsagssammenhænge menes, at en stigning i nedbørsmængde forårsager et fald i cyklisme, mens solskin og høje temperaturer direkte forårsager en stigning i cyklisme.

Figur 16: Summerede daglige cykeltællinger for Gudmindrup Strandvej sammenholdt med daglig nedbør i Odsherred.

Eksempel: Odsherred

Som tidligere nævnt faldt antallet af cyklister betragteligt ved samtlige tællesteder fra 2022 til 2023. Det fremgår af figur 16, hvor det samtidig ses, at nedbørsmængden var betydeligt større i 2023 end i 2022. Sammenhængen (korrelationen) mellem cykeltællinger og temperatur, solskin og nedbør er beregnet i tabel 6. På tværs af år og lokationer ses en korrelation, dog uden en klar systematik. Selv for de tal, hvor der er en højere grad af positiv eller negativ korrelation (værdier over hhv. +60 og -60), kan der ikke påvises en statistisk signifikans. Alligevel vurderer vi, at vejret kan have haft en indvirkning på antallet af cyklister. Sommeren 2023 var generelt mindre solrig og lun end året før, og det kan påvirke, om cykling overhovedet er på radaren hos gæster i et ferieområde.

Korrelation mellem cykeltællinger og		Temp.	Solskin	Nedbør
Lyngvej	2022	0,59	0,50	-0,64
	2023	0,20	0,75	-0,69
Gudmindrup Strandvej	2022	0,79	0,79	-0,55
	2023	-0,07	0,68	0,04

Tabel 6: Korrelationen mellem cykeltællinger og temperatur, solskin samt nedbør i år 2022 og 2023 for lokationer Lyngvej og Gudmindrup Strandvej. Sammenhængen er beskrevet med Pearsons korrelationskoefficient.

På bagkant af undersøgelserne vurderes det våde og kølige vejr i 2023 og 2024 at have haft en betydning, særligt på de målbare undersøgelser af turisternes transportvaner. Generelt var der ganske enkelt flere turister, der cyklede i 2022 end i de to efterfølgende år, hvor projektet arbejdede med kommunikations- og adfærdstiltag på feriedestinationerne. Det var naturligvis ikke projektets forhåbning, men vejret er vi ikke herre over, og tiltagene havde ikke fokus på at ændre turisternes holdning til godt cykelvejr.

Øget trafik og utryghed

Som tallene fra Connected Cars også viser, har der de seneste år generelt været tiltagende biltrafik. Det gælder både i byer og på landet, herunder ferieområder. Samtidig ses et stigende krav om sikkerhed og en ændret opfattelse af, hvad der er trygt. Nutidens forældre er over en bred kam mere ængstelige for at sende deres børn ud på cykel i trafikken, end forældre var for 30 år siden. Og det kan jo give god mening, for øget biltrafik øger risikoen for sammenstød mellem cyklister og bilister, selvom det aldrig har været mere sikkert end nu at færdes i trafikken.

Derudover har vi mennesker en tendens til at påvirke hinanden via vores adfærd. Tendensen til at være usikker på at tage familien ud i trafikken på cykel kan forstærkes af, at færre andre gør det – det er en voksende snebold. Ser man i stedet familier, der cykler rundt i sommerlandet, bliver man inspireret til at gøre det samme.

Planlægning

Når man planlægger sin ferie, lægger man fundamentet for den. En film spiller i hovedet: Hvad skal vi lave? Hvor skal vi spise? Hvordan bliver vejret? Hvem skal vi være sammen med? Osv. Så hvis man kan plante ideen om at bruge cyklen til at komme rundt i området, vil det være en underliggende præmis for hele ferien. Bilen langtidsparkeres ved ankomsten, og nu skal hele familien være sammen om at cykle rundt til oplevelserne. Cyklen er f.eks. førstevalget, når turen går til stranden.

Har man ikke tænkt over det, inden ferien starter, kræver det mere af forholdene ved ankomsten, før man overvejer cykling som transportform. Cyklerne skal stå klar som en form for gave-æske. De skal være pudsede og smurte, og turen til købmanden skal både være nem og tryk, og de oplevelser, der venter undervejs, skal være præsenterede og velbeskrevne.

Praktik på cykel

Selv når cykling har været en præmis fra start, kan der opstå praktiske benspænd undervejs. Hvordan får man alle sagerne med til stranden? Hvordan får vi vores indkøb med hjem fra købmanden? Hvis man ikke har cyklerne med hjemmefra og/eller ikke er vant til at transportere ting på cyklen, kan det være svært at overskue på ferien. Man kan have brug for, at nogen har taget hånd om praktikken på forhånd.

En ladcykel eller en cykeltrailer er et nemt transportmiddel, også når man skal fragte indkøb og parasoller. Får man præsenteret muligheden, når man planlægger ferien, kan turene med børnene blive en selvstændig positiv oplevelse at se frem til.

Hvilken vej skal vi?

Når ladcyklen er pakket og klar, skal det helst også stå klart, hvilken vej der er den bedste. Hvis det skal være attraktivt at cykle, skal den ikke være for lang, der skal ikke være for meget biltrafik, og ruten må gerne være en oplevelse i sig selv. Feriehusudlejere, campingpladsejere og destinationsselskaber spiller en vigtig rolle i at formidle de oplagte ruter i området. Måske kan der sågar berettes om små oplevelser, man går glip af ved ikke at cykle den rekreative vej.

Veje til mere cykling på feriedestinationer

BILLEDE: NICLAS JESSEN

Trafiktællingerne viser, at færre turister har cyklet i 2023 end i 2022. Der er altså færre cyklende turister det år, hvor der er afprøvet kommunikations- og adfærdstiltag, end i projektets første år, hvor der blot er udført trafiktællinger. Vores vurdering er, at hovedårsagen er vejrforholdene i 2023.

Men uanset vejret kan mindre kommunikations- og adfærdstiltag ikke skabe varige forandringer i menneskers transportvaner fra et år til et andet. Sådanne forandringer tager tid, og det har ikke været projektets forventning, at tiltagene ville forandre turisternes transportvaner markant.

Undersøgelserne og tiltagene er primært gennemført for at få indsigt i turisternes barrierer for at cykle på de danske feriedestinationer og for at få erfaring med udvikling og implementering af kommunikations- og adfærdstiltag i samarbejde med lokale aktører.

Hvad har vi lært af projektet?

Undersøgelserne bekræfter centrale antagelser vedrørende cykling:

1. Mange ser store kvaliteter i cykling og ønsker, at flere cykler
2. Praktiske forhold hindrer brugen af cyklen
3. Vejret påvirker lysten til at cykle

Andre forhold kan begrænse de besøgendes ønske om at bevæge sig anderledes på ferien. Først og fremmest skal et område være trafiksikkert, og destinationen skal formidle, at det er cykelvenligt. Som turist kender man ikke nødvendigvis det område, man besøger, så man har brug for helt konkret viden om, hvordan man lettest muligt kommer omkring, får gode oplevelser og kan klare praktiske gøremål.

Hvis destinationen prioriterer aktiv transport og belønner gæster, der vælger cykling eller vandring, med kortere, mere sikre og hyggelige veje til indkøb og oplevelser, kan man skabe et bedre feriemiljø med mere socialt samvær og færre parkeringsproblemer. Turisterne får en bedre oplevelse, og destinationen kan formidle mulighederne og tiltrække flere gæster.

Vi vurderer, at det er meget vigtigt at få cyklen tænkt ind i planlægningsfasen. Hvis man ikke har besluttet, at man gerne vil cykle, inden man kommer til destinationen, er der stor sandsynlighed for, at det ikke sker. Det kræver spontanitet, hvis man skal ændre på feriens grundlag undervejs. Men aktører og udlejere i destinationen kan skubbe på ændringen med gode guides. Er der alternativer til bilen, for eksempel i form af en ladcykel eller en cykeltrailer, og står der samtidig i den generelle vejledning, at "Den nemmeste måde at komme af med affaldet på er ved at tage cyklen ned til...", eller "Den smukkeste vej til købmanden er på cyklen, ned ad stien til højre..." osv., er man kommet et godt stykke. Langvarige ændringer kræver mange små justeringer.

A wide-angle photograph of a coastal landscape. In the foreground, there's a sandy dune covered with green, low-lying vegetation. A small, two-story house with a dark roof and white walls sits on the dune. To the right, a tall flagpole with a red and white Danish flag stands. The background shows a calm sea under a clear blue sky.

Konklusion

BILLEDE: ANNE-SOPHIE ROSENVINGE

Med fokus på turisters transportvalg og adfærd bidrager projektet til indsamling af viden om, hvad der kan få flere til at cykle. Projektet bidrager i særlig grad med konkrete erfaringer med kommunikations- og adfærdstiltag, viden om samt inspiration til hvordan kommuner og destinationsselskaber kan arbejde med tiltag for at få flere turister til at cykle på deres ferie.

Projektet har ikke skabt en markant og varig adfærdsændring blandt turister, men det var heller ikke målet. Derimod har projektet afprøvet, hvordan der i en lokal kontekst med en begrænset økonomi kan skabes samarbejder, der har potentiale til at øge cykling på de danske feriedestinationer.

Hvad så nu?

Mange faktorer spiller ind, når man skal have folk til at transportere sig anderledes i en feriesituation. Vejret kan man ikke ændre, men der er heldigvis mange andre muligheder.

Effektiv formidling om cykelmuligheder før ferien og på destinationen er et godt værktøj, og det samme er en hjælpende hånd til de gæster, der har svært ved praktikken.

Det giver derfor god mening at arbejde videre med cykling som transport på ferien.

Referencer

Danmarks Statistik, 2015. Flest sommerhuse i Odsherred.

Hentet den 25. marts 2025 fra <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=19479>

Dansk Cykelturisme, 2023. Vejtaxonomi.

Hentet den 25. marts 2025 fra <https://knudepunkter.dk/vejtaxonomi/>

